

1.3.2019

RIKOSASIOIDEN SOVITTELUN NEUVOTTELUKUNNAN KOKOUS

Aika **ti 12.2.2019 klo 9.00-11.00**

Paikka **THL, Mannerheimintie 166, Helsinki, kokoushuone Teoria 1+2**
(videoneuvottelumahdollisuus)

Osallistujat Jäsenet (varajäsenet suluissa)

- x Pouta Anneli, johtaja, THL, pj.
- x Kinnunen Aarne, apulaisosastopäällikkö, OM, varapj.
- x Keinänen Jari, johtaja, STM
- x Paavola Meri, neuvotteleva virkamies, STM
- x Sambou Saija, erikoissuunnittelija, OM, rikosensorjuntaohjelma
- x Helander Jaana, hallintojohtaja, Helsingin käräjäoikeus
- x Miia Lehtinen, poliisitarkastaja, SM
- x Mäenpää Pia, kihlakunnansyyttäjä, Itä-Suomen syyttäjänvirasto
- x Lehti Martti, yliopistotutkija, Helsingin yliopisto /Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti
- x Häkkinen Hannele, erityisasiantuntija, Suomen Kuntaliitto
- x Koivukangas Jaana, kehitysjohtaja, Rikosuhripäivystys
- Seppälä Johanna, Helsingin kaupunki
- x Sopanen Leena, sovittelutoimiston johtaja, Pohjois-Karjalan sovittelutoimisto
- Heikkinen Pekka, poliisitarkastaja, Poliisihallitus
- x Komulainen Kati, koulutus- ja aluepalveluyksikön johtaja, Laurea-ammattikorkeakoulu
- x Elonheimo Henrik, kehittäispäällikkö, THL
- x Kaltemaa-Uurtamo Mari, erityisasiantuntija, THL, siht.

Asialista

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Anneli Pouta avasi kokouksen.

2. Edellisen kokouksen muistio

Edellisen kokouksen muistioon ei tullut muutoksia.

3. Lähisuhdeväkivallan sovittelun selvitystyön tulokset ja jatkosuunnitelmat

Johtaja Jari Keinänen STM:stä esitteli selvitystyöryhmän raporttia ja sen tuloksia. Lakimuutosesityksiä ei työryhmän raporttiin ja kehittämis ehdotuksiin tullut. Laki Rikos- ja riita-asioiden sovittelusta on kansallisten ja kansainvälisten normien mukainen. Työryhmä koosti ison joukon kehittämis ehdotuksia. Kehittämiskohteet koskivat mm. poliisin ja syyttäjän sovitteluun ohjaamisen käytäntöjä, sovittelun ammattihenkilöstön ja sovittelijoiden koulutusta, sovittelun edellytysten arviointia ja sovittelun osapuolten jatko- ja tukipalveluihin ohjaamista. Keskeiset haasteet ovat alueelliset erot lähisuhdeväkivallan

1.3.2019

palvelujen saatavuudessa, riskinarvioinnin käytössä sekä lähisuhdeväkivaltailmiön osaamisessa. Ongelmallista on, että vakavia tapauksia on ohjautunut sovitteluprosessiin. Lisäksi prosessien seurannan kehittäminen vaatii jatkokehittämistä. Selvitystyön raportti on lähetetty lausuntokierrokselle. Lausuntokierroksen jälkeen STM:n, SM:n ja OM:n ministeriöiden kansliapäälliköt tekevät kannanoton ja jatkolinjauksen selvitystyön pohjalta.

Neuvottelukunnan keskustelussa esiin nousi mm. kysymys, että miksi raportissa korostui naisiin kohdistuva väkivalta. Tämä ei ollut työryhmän tarkoitus. Haluttiin nimenomaan tuoda esille lähisuhteessa tapahtuvan väkivallan erityisyys ja mahdollinen osapuolten välinen alisteisuus.

Kritiikkiä tuli myös siitä, että raportissa ei ole työryhmän perusteltua arviota siitä, kuinka hyvin nykyinen sovittelujärjestelmä toimii lähisuhdeväkivallan sovittelussa sekä mitä mahdollisia ongelmakohtia siinä on. Kyselyjen tuloksia ei analysoida riittävästi. Tähän yhtenä selityksenä oli selvitystyön aikataulun tiukkuus. Jouduttiin tekemään kompromisseja, jotta saatiin raportti valmiiksi annetussa ajassa.

Esiin nostettiin STM:n käynnistämä toimeksianto, missä selvitetään lähisuhdeväkivallan osapuolten jatko- ja tukipalveluiden tilanne. THL julkaisee 15.2. verkkokoulutuksen Luo luottamusta – Puutu väkivaltaan. Koulutus on tarkoitettu asiakastyössään väkivallan osapuolia kohtaaville. Koulutuksen suunnittelussa on tehty yhteistyötä POLAMK:n ja Jyväskylän yliopiston kanssa. Poliisit tarvitsevat koulutusta lähisuhdeväkivallan tunnistamiseen, tuen tarpeen arviointiin ja jatkopalveluihin ohjaamiseen. Myös poliisin työn ohjaamisella pitää olla riittävät resurssit. Toivottiin POHA:lta ohjeistusta miten uutta verkkokoulutusta tullaan hyödyntämään eri poliisilaitoksilla. Yhdenvertaisuus ei nykyisellään toteudu; ihmiset eivät saa tietoa ja ohjausta tarvitsemiinsa palveluihin. Tavoitteena on, että poliisi ohjaa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa konfliktin osapuolia sovitteluun. Syyttäjille tarvitaan ohjeistusta ja asiaan liittyvää opetusta peruskoulutukseen ja tämän lisäksi väkivallan toistuvuuden arviointiin yhteiset mittarit. Syyttäjävirastot yhdistyvät yhdeksi syyttäjälaitokseksi 1.10.2019 alkaen. Mahdollisen syyttäjien ohjeistuksen tiimoilta ollaan yhteydessä myöhemmin valtakunnan-syyttäjäviraston edustajiin Raija Toiviaiseen ja Leena Metsäpeltoon.

4. THL:n ajankohtaiset asiat

a. Valtionapu vuodelle 2019

Valtionkorvausta on nostettu kuluvalle vuodelle 6,85 milj. eurosta 7,1 milj. euroon. Suomen Sovittelun Tuki ry:n teki neuvottelukunnalle aloitteen sovittelijoiden kulukorvauksen nostamisesta ja tähän saatiin valtionapua 100 000 €:a. Päivitetty asetus kulukorvauksista astui voimaan 21.1.2019. STM:n budjetoima raha neuvottelukunnan toiminnalle laski 10 000 €:sta 6000€:on.

b. Hämeen sovittelutoiminta:

Esityslistan lähettämisen aikoihin Kanta-Hämeen sovittelutoiminnan tilanne oli huolestuttava; työntekijöiden jaksaminen oli äärirajoilla eikä valtionavustus ollut riittävä uuden työntekijän palkkaamiseen. Alustavan ajatuksena keskusteluissa on

1.3.2019

ollut Hämeen kahden sovittelualueen yhdistäminen. Tämä yhdistäminen etenee mahdollisen toimialueuudistuksen ja lakimuutostyön yhteydessä. Mahdolliset lakimuutokset astuisivat voimaan vuoden 2020 alusta ja tämän uudistuksen myötä myös mahdolliset toimialueuudistukset toteutuisivat.

Toimialuetarkastelutyöryhmä pitää maakunta-aluejakoa yhtenä mallina sovittelun toimialueille. Tämä jako vahvistaisi yhteistyötä jatko- ja tukipalveluiden kanssa.

5. Muut asiat:

a. Viron sovittelukoulutus

Syykuussa toteutettu vierailu Virossa on saanut jatkoa. Virosta kävi joukko asiantuntijoita tutustumassa Suomen sovitteluun tammikuun lopussa. Vierailu toteutui Aseman lapset ry:n koordinoimana. Lähinnä yhteistyötarve kohdistuu koulutukseen. He haluavat koulutusapua sovittelijoilleen.

Laurean ammattikorkeakoulun edustaja Kati Komulainen esitti ajatuksen, että koulutusyhteistyön tiimoilta voisi selvittää hankerahoituksen mahdollisuuksia.

b. Neuvottelukunnan ja sovittelutoimistojen vastaavien Norjan matkan suunnitelmat

Norjan toimijoihin ollaan oltu THL:n toimesta yhteydessä ja tälle keväälle ei matkan toteutus onnistu.

Syksylle suunniteltu pohjoismaiden sovittelutoimijoiden tapaaminen Hanasaassa pysyy kuitenkin toimintasuunnitelmassa. Aarne Kinnunen ja Henrik Elonheimo tekevät yhteistyötä tapaamisen suunnittelussa ja toteutuksessa.

c. Sovittelijapäivät olivat erittäin onnistuneet. Päivät kokosivat monia sovittelutoimijoita yhteen. Seuraavat Sovittelijapäivät järjestetään kahden vuoden kuluttua.

d. Bilbaossa on kesällä 5.-6.6. EFRJ:n symposium, jonka aiheena on etenkin tuore Eurooppaneuvoston suositus, joka koskee restoratiivista oikeutta.

6. Uuden neuvottelukunnan nimeäminen ja vuoden 2019 kokoukset.

Nykyisen neuvottelukunnan toimikausi päättyy maaliskuun lopulla.

Asetus määrittelee neuvottelukunnan kokoonpanoa. Vapaaehtoissovittelijoiden edustajan nimeämisestä neuvottelukuntaan käytiin keskustelua. Asiasta ei tehty päätöstä, mutta ideaa pidettiin hyvänä. Asia jää STM:n ratkaistavaksi.

Uuden neuvottelukunnan nimeämispyynnöt lähteävät STM:stä ja uusi neuvottelukunta kutsutaan koolle STM:n toimesta.